

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 350/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky **Claims Collection, s.r.o.**, Národná 16A, Žilina, IČO 51 875 101, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Medená 18, Bratislava, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 36Up/1027/2023 zo 17. októbra 2023 a sp. zn. 17Up/1432/2023 z 12. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu sp. zn. 36Up/1027/2023 zo 17. októbra 2023. Sťažovateľka navrhla napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.
2. Následne bola ústavnému súdu 28. februára 2024 doručená ďalšia ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 17Up/1432/2023 z 12. decembra 2023. Sťažovateľka rovnako navrhla napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.
3. Uznesením č. k. PLs. ÚS 29/2024-5 zo 17. apríla 2024 ústavný súd spojil obe veci na spoločné konanie.
4. Z ústavných sťažností a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľka sa na okresnom súde v rámci upomínacieho konania podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) domáhala proti žalovaným ako poddlžníkom dlžníka sťažovateľky zaplattenia 12 500 eur s príslušenstvom (konanie vedené pod sp. zn. 36Up/1027/2023, pozn.) a 7 184,64 eur

s príslušenstvom (konanie vedené pod sp. zn. 17Up/1432/2023, pozn.). Podanými návrhmi sa sťažovateľka domáhala zaplatenia pohľadávky z titulu zmluvnej pokuty podľa § 11 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), ktorá bola sťažovateľke prikázaná v rámci exekučného konania. Okresný súd uznesením sp. zn. 36Up/1027/2023 z 9. augusta 2023 a uznesením sp. zn. 17Up/1432/2023 z 2. novembra 2023 vydanými vyššími súdnymi úradníkmi návrh na vydanie platobného rozkazu odmietol. Okresný súd svoje rozhodnutia odôvodnil tým, že v súčasnosti neexistuje žiadne rozhodnutie o porušení povinnosti podľa zákona o konkurze, pričom táto povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu sa viaže k všeobecnej podstate, teda sa uhrádza v jej prospech, a nie priamo veriteľovi povinného. V uznesení z 9. augusta 2023 tiež uviedol, že vznik tohto nároku sa viaže na rozhodnutie samosudcu v konkurznom konaní, na ktoré je potrebné dokazovanie, a preto súd v tomto konaní nemôže o tomto nároku rozhodnúť, keďže upomínacie konanie je alternatívnym konaním k uplatňovaniu pohľadávok podľa Civilného sporového poriadku. V uznesení z 2. novembra 2023 tiež uviedol, že vzhľadom na to, že nebolo vykonané dokazovanie o tom, že škoda skutočne vznikla porušením povinnosti štatutárneho orgánu, sťažovateľkou uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty z titulu zodpovednosti konateľa za riadne plnenie jeho povinností pri výkone jeho funkcie nie je možné v upomínacom konaní odôvodnene predpokladať.

5. Sťažovateľka podala proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutými uzneseniami tak, že ich zamietol. V odôvodnení napadnutých uznesení okresný súd ťažiskovo zhodne uviedol, že sťažovateľkou uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty z titulu zodpovednosti konateľa za riadne plnenie jeho povinností pri výkone jeho funkcie nie je možné v danom prípade v upomínacom konaní odôvodnene predpokladať, a to preto, lebo pre jeho komplexné posúdenie sa vyžaduje skúmanie splnenia podmienok na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, ako aj skúmanie liberačných dôvodov, ktoré by konateľa tejto zodpovednosti zbavili. Okresný súd sa preto nepriklonil k názoru sťažovateľky, že dostatočne preukázala dôvodnosť uplatneného nároku v upomínacom konaní, pretože preukázanie dôvodnosti uplatneného nároku predpokladá vykonanie ďalšieho dokazovania. V tomto smere poukázal na zmysel a účel upomínacieho konania, ktorým má byť odbremenenie všeobecných súdov od sporov týkajúcich sa zaplatenia peňažných pohľadávok skutkovo a právne jednoduchých, nevyžadujúcich ďalšie dokazovanie. Okresný súd dodal, že upomínacie konanie je iba alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa Civilného sporového poriadku a odmietnutie návrhu v tomto konaní nie je prekážkou na opätovné uplatnenie nároku civilnou žalobou podľa Civilného sporového poriadku (§ 6 ods. 3 zákona o upomínacom konaní), preto nič nebráni sťažovateľke domáhať sa svojho nároku v konaní pred súdom príslušným podľa Civilného sporového poriadku a v tejto súvislosti súd dal do pozornosti sťažovateľky aj judikatúru ústavného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutým uzneseniam podala sťažovateľka tieto ústavné sťažnosti, v ktorých argumentuje:

a) Napadnuté uznesenia sú nezrozumiteľné. Sťažovateľka okrem iného v sťažnostiach namietala, že napriek tomu, že si návrhom uplatňovala nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty podľa § 11 ods. 2 zákona o konkurze, vyšší súdny úradník odôvodňoval odmietnutie návrhu z dôvodov, ktoré sa týkali nároku na náhradu škody podľa § 11a zákona o konkurze, teda odôvodnenie uznesenia vyššieho súdneho úradníka sa týkalo iného typu nároku. Keďže sa okresný súd stotožnil s právnym záverom vyššieho súdneho úradníka, sú napadnuté rozhodnutia nepreskúmateľné a zmätočné. Okresný súd sa s uvedeným rozporom, na ktorý sťažovateľka poukázala, nevysporiadal, preto sú napadnuté rozhodnutia tiež arbitrárne.

b) Dôvod odmietnutia návrhu spočívajúci v možnosti využitia liberačných dôvodov predpokladá, že sťažovateľka sa môže oprávnenne domáhať na súde zaplatenia zmluvnej pokuty, čo odporuje nosnému argumentu uznesenia z 9. augusta 2023, s ktorým sa okresný súd v napadnutom uznesení zo 17. októbra 2023 stotožnil v celom rozsahu.

c) Sťažovateľka rozporuje právne závery okresného súdu vo vzťahu k možnosti podať návrh na zaplatenie zmluvnej pokuty až po vyhlásení konkurzu, uplatneniu § 74a ods. 2 zákona o konkurze, argumentácii súdu, podľa ktorej povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu sa neviaže priamo k veriteľovi povinného, a k záveru okresného súdu, podľa ktorého pre uplatnenie nároku na zmluvnú pokutu musí existovať rozhodnutie o danej povinnosti.

d) Nesúhlasí s právnym záverom, že nárok sťažovateľky nemožno odôvodnene predpokladať a výklad súdu sa v tomto smere podľa jej názoru úplne prieči účelu a zmyslu upomínacieho konania, pričom ním okresný súd arbitrárne zbavil sťažovateľku možnosti uplatňovať svoj nárok v zrýchlenej forme súdneho konania. V danom prípade ide o najvhodnejší prípad pre upomínacie konanie, pretože porušenie povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu je jednoznačné, povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vyplývajúca z daného porušenia jednoznačne vyplýva z § 11 ods. 1 zákona o konkurze vrátane presnej výšky zmluvnej pokuty a je tiež doložené prikázanie tejto pohľadávky v exekučnom konaní sťažovateľke. Argumentáciu okresného súdu považuje za absurdnú, keďže na jej základe by prakticky nebolo možné vydať žiadny platobný rozkaz v upomínacom konaní. Odkázala na konania okresného súdu, v ktorých na základe totožného uplatneného nároku bol vydaný platobný rozkaz.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uzneseniami okresného súdu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o odmietnutí návrhu na vydanie platobného rozkazu.

8. Ústavný súd konštatuje, že mu neprislúcha prehodnocovať (ne)splnenie predpokladov na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní; jeho právomoc totiž nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Zákon o upomínacom konaní vyslovene ráta s možnosťou odmietnutia návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní, pokiaľ všeobecný súd na podklade žalobcom predložených tvrdení a dôkazov usúdi, že nie sú splnené podmienky na jeho vydanie (§ 6 ods. 1 zákona o upomínacom konaní). Okresný súd vo veciach sťažovateľky postupoval v zmysle citovaných zákonných ustanovení, pričom z uznesení okresného súdu vydaných sudcom nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia a interpretácia

relevantnej právnej úpravy, ktorá by bola extrémnym vybočením z pravidiel upravujúcich upomínacie konanie, ako to tvrdí sťažovateľka (I. ÚS 447/2020).

9. Z ústavnoprávneho hľadiska je podstatné to, že nevydaním platobného rozkazu v upomínacom konaní nemohlo dôjsť k zásahu do práv sťažovateľky. Zmyslom a účelom ústavného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) je totiž zaručiť, resp. umožniť každému reálny prístup k súdu, a to po splnení podmienok ustanovených zákonom (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96), pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu. Skutočnosť, že sťažovateľke nebola poskytnutá ochrana vo forme, akú žiadala (platobný rozkaz), ešte neznamená, že jej bol odopretý prístup k súdu, pretože napadnuté uznesenie nevyvolalo u sťažovateľky konkrétne relevantné negatívne dôsledky vzťahujúce sa na ňou uplatnený nárok, ktoré by už nebolo možné korigovať ďalším procesným postupom (m. m. I. ÚS 396/2020, I. ÚS 447/2020, I. ÚS 476/2020, IV. ÚS 640/2022, II. ÚS 387/2023, I. ÚS 634/2023).

10. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už uviedol, že upomínacie konanie je (len) alternatívnym spôsobom riešenia sporov vzniknutých pri uplatňovaní peňažných nárokov, ktorého využitie však za ustanovených podmienok (odmietnutie návrhu) nevyklučuje právo účastníka upomínacieho konania na opätovné uplatnenie peňažného nároku civilnou žalobou podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku. Rozhodnutie o odmietnutí návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní teda nezakladá prekážku *rei iudicatae* a nevyklučuje možnosť účastníka upomínacieho konania obrátiť sa so svojim peňažným nárokom na príslušný všeobecný súd (porov. IV. ÚS 276/2018, č. 67/2018 ZNaU).

11. Na základe uvedeného ústavný súd sumarizuje, že nevydaním platobného rozkazu v upomínacom konaní sa sťažovateľke súdna ochrana ako taká neodopiera, pretože má na ochranu svojich práv k dispozícii účinný právny prostriedok, o ktorom je oprávnený rozhodnúť všeobecný súd. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako neprípustné.

12. Keďže ústavné sťažnosti boli odmietnuté, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu